

Matning av örnar i Färnebofjärdens Nationalpark

Havsörn

Foto: Hasse Andersson

Projektägare:	Föreningen för fågelskydd och naturvård vid Nedre Dalälven, ideell förening
Projektledare:	Stig Holmstedt
Kommun:	Sandviken
Dnr:	95
Jnr:	2011 5359
Projekttid:	2011-05-19 – 2012-12-31

Beviljade stödmedel:	38 888 kr	Använda stödmedel:	38 888 kr
-----------------------------	-----------	---------------------------	-----------

Totalt använda resurser i projektet:	195 766 kr
---	------------

”Vårt örngömsle är redan i mitten av november 2013 väldigt inbokat för hela vintersäsongen. Vi räknar med en beläggningsgrad på minst 90 % i februari-mars.”

Stig Holmstedt, projektledare

Verksamhet enligt projektplanen

BAKGRUND

Under en lång rad år fram till år 2008 matades örnar nära Gysinge av förvaltningen för Färnebofjärdens nationalpark. På och kring denna åtel kunde det ibland under en säsong vara uppemot trettio havsörnar och några kungsörnar. På grund av praktiska svårigheter har ingen matning skett i Gysinge sedan dess. Nu har dock Föreningen för Fågelskydd och Naturvård vid Nedre Dalälven tagit initiativ till ett återupptagande av matningen i samarbete med intresserade entreprenörer som erbjuder mat och logi i Gysinge. Det gömsle som behövs för att studera örnarna är inte helt funktionellt och behöver därför byggas klart och kompletteras.

SYFTE

Projektets syften är

- Att hjälpa havsörn och kungsörn med giftfri föda vintertid.
- Att avläsa ringar på fåglarna och därvid bidra till kännedomen om arternas förekomst, rörelsemönster m.m.
- Att öka intresset för örnar och skyddet av dem.
- Att bidra till en ökning av ekoturismen i området och kring Färnebofjärdens nationalpark och på så vis bidra till arbetstillfällena och inkomster i bygden.
- Att bidra till goodwill för området och trakten.

VERKSAMHET INOM PROJEKTET

- Färdigställande och komplettering av befintligt gömsle.
- Provmatning av örnar under vintern och våren 2011-2012 samt december 2012.
- Ringavläsning och örnräkning i samband med matningen.

VERKSAMHET SOM INTE INGÅR I PROJEKTET

Om erfarenheterna av provmatningen blir goda, planeras mottagning av betalande gäster med början under december 2012. Denna verksamhet ingår inte i projektet, varken ifråga om kostnader eller intäkter.

Projektets kommentarer om ev. skillnader mellan planerad och genomförd verksamhet

På grund av stora problem med det först valda stället fick örngömslet efter en omfattande utredning flyttas till annan plats under år 2012. Då Leader nekade bidrag till detta stöd finansierade vi detta genom bidrag från andra håll samt lån från medlemmarna i vår förening.

Sammanfattning av svar i utvärderingen

Uppgiftslämnare: Stig Holmstedt

Första kontakten med Leader

Har känt till Leader länge.

Leader som metod

Upplever Leader som väldigt byråkratiskt och att det gav ett enormt jobb med alla detaljmärkningar och frågor. Tycker att det är en inkonsekvent och föga transparent urvals- och beslutsprocess. När man sökte första gången stod det i beslutet att det var precis ett sådant här projektet som passade in i Leader. Andra gången, när man sökte ett tillägg, stod det tvärtom – att det var tveksamt om projektet var bidragsberättigat överhuvudtaget. Anser att det är inkonsekvent så det förslår!

Leaders betydelse för projektet

Är tveksam till om projektet skulle ha blivit av även utan Leader.

Genomförande

Tycker absolut att projektet lyckades! Trots enorma svårigheter och krokben från diverse håll löste man alla problem och uppfyllde alla målen! Nu klarar man sig på egen hand!

Innovation

Projektet blev innovativt, då man fick ändra på många föreställningar och improvisera fram nya koncept.

Samverkan och nätverkande

Projektet medförde ny samverkan och nätverkande med logigivare, jaktlag (på den nya plats dit man flyttade gömslet hösten 2012), örnmatleverantörer, hjälpresurser m.m.

Ökad affärsmässighet

Projektet har också utvecklat andra ekoturismprodukter, som fotoguidningar till hackspettar och andra fåglar.

Långsiktighet

Tycker att hela projektet och mer därtill lever kvar. Örngömslet är redan i mitten av november 2013 väldigt inbokat för hela vintersäsongen. Man räknar med en belägningsgrad på minst 90 % i februari-mars.

Effekter man ser av projektet idag är: Ökade inkomster för logigivare och andra i bygden. En god förstärkning av örnarnas vinterförsörjning med giftfri föda. En ökad kännedom om örnarnas rörelsemönster genom avläsning av ringar. Ett ökat intresse för örnar och skyddet av dem. En allmänt ökad goodwill för bygden, naturen samt nationalparken.

Framtidsutsikter för projektet

Det närmaste året tycker man att framtidsutsikterna är mycket goda, förutsatt att man kan få tillräckligt med örnmat (ca 500 kg per vecka december – mars). Man upplever

dem som goda även på sikt förutsatt att man som relativt sett äldre personer, orkar med de fysiskt krävande momenten, alternativt får in fler yngre i projektet.

Spridning

Upplever att vetskapen om är projektet stor och växande – det ser man på alla bokningar som kommit in innan man ens annonserat i fackpressen. Lokalpressen, Sala Allehanda, UNT, Norra Uppland och Gästriklands Tidning har gjort ett antal reportage. Vid varje tillfälle var det pressen som tog kontakt med projektet. Projektet har själva spridit information via annonsering i tidskriften Vår Fågelvärld, banner på Sveriges Ornitologiska Förenings hemsida och nu, på sista tiden, annonsering även i tidskrifterna Foto och Camera Natura. Det största antalet kunder har tillkommit via sociala medier – hem- och facebooksidor för olika fotografer, sökning på webben m.m.

Attitydförändring

Tycker att attityden, i alla fall när det gäller naturen, har förändrats positivt och bidragit till att bygden blivit känd även för annat än myggen.

Försörjningsmöjligheter

Upplever att särskilt Gysinge vandrarhem har fått fler gäster under en annars lugn säsong.

Koppling till andra projekt

Man kommer själva sannolikt att erbjuda fler produkter inom ekoturism-branschen, exempelvis fotografering från orrkoja,

Leaderprojekt

Kommer troligen inte att driva ett leaderprojekt igen p.g.a. de skäl som angivits ovan.

Uppnådda huvudmål och delmål, kvantitativa

Bevarade försörjningsmöjligheter , uttryckta som helårsarbeten	0,1
Antal personer som fått del av bevarade försörjningsmöjligheter	2
Antal nya nätverk	1
Antal nya dagbesök	50
Antal nya gästnätter	35

Nya marknader:

Fågelfotografer i Sverige. Funderar på att marknadsföra arrangemanget även utomlands, framförallt mot England.

Efterlämnade fysiska resurser:

Örngömslet med utrustning, t.ex. britsar, kamin, toalett och bekväma stolar. Släpkärra. Hemsida: www.ornfotografering.se www.eaglephotography.se

Uppnådda mål, kvalitativa

Samarbetsklimat:	<i>Stor förbättring</i>
Exempel:	Efter flytt av gömslet har man ett mycket bra samarbete med det nya jaktlaget och markägarna.

Utveckling av naturvärden:	<i>Stor förbättring</i>
Exempel:	Örnstammen har ökat p.g.a. sådan här typ av matning, men antalet åtlar har minskat under senare år p.g.a. hårdare EU-bestämmelser när det gäller att lägga ut kött i naturen. Samtidigt har nya behov konstaterats av giftfri matning under vintertid därför att nya gifter har hittats i örnar. Födan man använder i detta gömsle är kontrollerat och godkänt av veterinärer.

Affärsmässighet/entreprenörsanda:	<i>Viss förbättring</i>
Exempel:	Man har lärt sig mycket om marknadsföring i projektet.